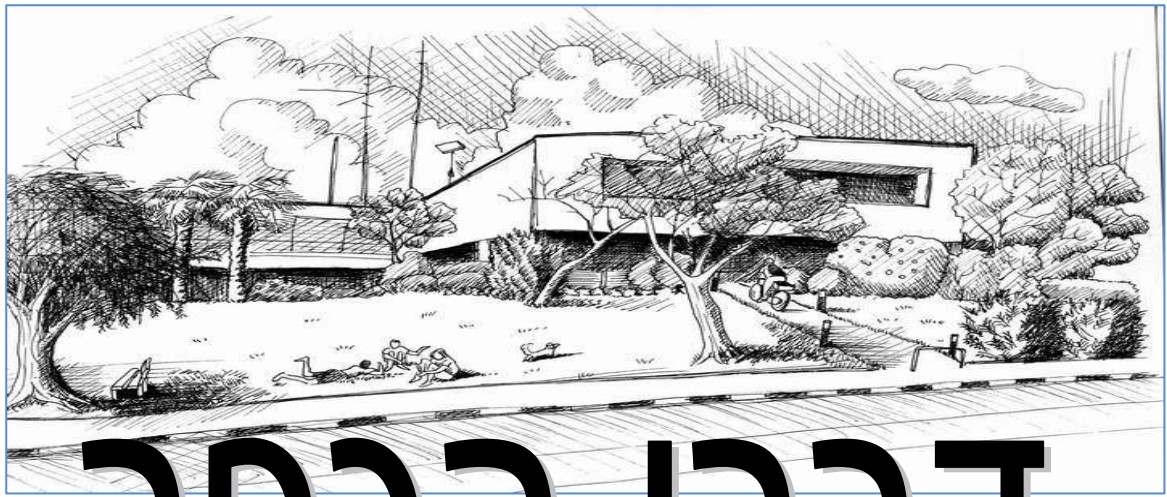
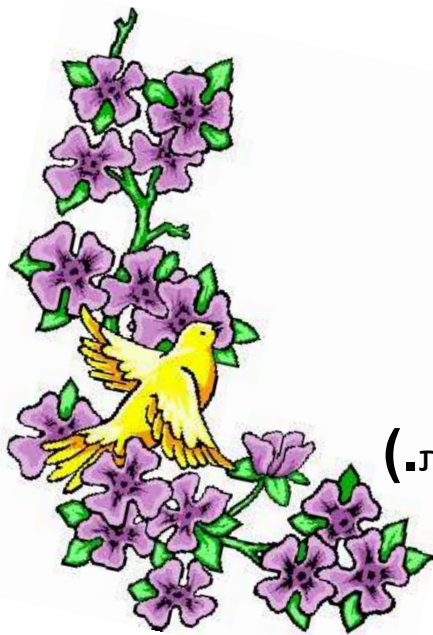

דברי הכפר

אָנוֹשׁ פֿחֲצִיר יָמָיו
פֿצִיץ הַשָּׂדֶה פֶּן יָצִיץ .
כִּי רוּחַ עֲבָרָה-בוֹ וְאֵינָנוּ
וְלֹא-יִפְּרָנוּ עוֹד מְקוֹמוֹ.
וְחֶסֶד ה' מַעֲוֹלָם
וְעַד-עוֹלָם עַל-יִרְאָיו
וְצַדִּיקְתּוֹ לִבְנֵי בְנִים.

(מן המקורות.)

גיליון מס. 2188 * ז' בשבט תש"ע * 22 בינואר 2010

כפר הנשיא * עלון פנימי
sachlav@kfar-hanassi.org.il

**בית כפר-הנשיא אבל וכואב
את פטירתו של חברנו**

יצחק עדר

ז"ל

**משתתפים בצערם הכבד של
רעייתו בטי, והבנים: יהודה,
שלומית, יואב, איתמר
וכל בני המשפחה לדורותיהם**

שלא תדעו עוד צער

מר גרוסבארד היקר

מילים ולחן: יהודה עדר

כבר כמה ימים
אנ'לא חושב
שוכב על המיטה
ומתקרב
כל הזמן אומר לעצמי
שב כבר שב
תצעק כבר לשמיים
שב כבר שב
כמעט עברו שנתיים
תוציא ת'לב
שב כבר שב
אבל זה לא יוצא
(אני כבר לא חושב)

כבר כמה ימים
הגשם יורד
טיפה טיפה
ובי מתרוצץ השד
כל הזמן אומר לעצמי
גע כבר גע
תוציא ת'געגוע
גע כבר גע
כמעט עבר שבוע
ולא נרגע
גע כבר גע
אבל זה לא יוצא
ורק הגשם יורה

מר גרוסבארד היקר
זה העבר שלך שרוקד ושר
אז עכשיו אתה חושב אוהב
מנגן ושר, מנגן ושר
מר גרוסבארד היקר
מר גרוסבארד היקר

זה כבר כמה ימים
אנ'לא נושם
מוציא אויר
מדליק סיגריה ורושם
כל הזמן אומר לעצמי
שב כבר שב
תצעק כבר לשמיים
שב כבר שב
כמעט עברו שנתיים
תוציא ת'לב
שב כבר שב
אבל זה לא יוצא
אני כבר לא חושב
אני כבר לא חושב

מר גרוסבארד היקר
זה העבר שלך שרוקד ושר
אז עכשיו אתה חושב אוהב
מנגן ושר, מנגן ושר
מר גרוסבארד היקר
מר גרוסבארד היקר

ביוגרפיה יצחק עדר

אבי, יצחק איז'ו איצ'ה מאיר מקסימיליאן גרוסברד עדר נולד בלידה ביתית לפני כמעט 88 שנים, ב 28 לינואר 1922 באנטוורפן לאימו חיה מבית עדער ולאביו שלמה גרוסברד, לו היה ייחוס אל הרבי מגור שכתב את הספר חידוש הרי"ם ושמו היה איצ'ה מאיר. אי לכך שם זה נפוץ בכל ענפי המשפחה וגם אבי זכה להקרא בשם זה.

הוא היה ילד בהיר שיער ובעל עיניים כחולות גדולות, בכור מבין 3 ילדים. בילדותו היה חולני ומלא פחדים כרימון (להגדרתו).

מכיוון שנחשב מחונן – נשלח לבית ספר 'לימודי התורה' טרם שמלאו לו שש שנים, שם למד לימודי יהדות ולימודים כלליים.

זכרונות ילדות חמים היו לאבי מבית סבו וסבתו, הורי אימו, חיים יהושע עדער ואשתו חנה, אותם היתה משפחתו הקטנה מבקרת כל שבת לקידוש ואז היו אוכלים מאכלים יהודיים ערבים לחיך כגון רגל קרושה, חמין, קוגל אטריות ותפ"א וכדומה. סב זה היה ממציא מתקנים שונים, סטייל ג'ים וויטהם, חזן ומלחין של ניגונים חסידיים.

מלבד הבקור אצל הסבים הבילוי האהוב על אבי היה קריאה. היה בולע ספרים בהולנדית, צרפתית עברית ויידיש. בין היתר מצא בביתו וקרא גם ספרים חילוניים כגון רומנים והגויות אותם שמר אביו, שנוגע מעט בנגע הציונות, מאחורי ספרי הקודש. חלק מהספרים שמצא היו כתובים גרמנית ואנגלית ובלית ברירה לימד את עצמו לקרוא גם בשפות אלה. בהיותו בתחילת גיל הנעורים נקלעה משפחתו לקשיים כלכליים עקב מחלה שאביו לקה בה.

על אף הקשיים הכלכליים שלחו אותו הוריו לישיבת 'עץ החיים' בעיר הידה המרוחקת כ 20 ק"מ מאנטוורפן, שם למד במשך שלוש וחצי שנים עד פריצת מלחמת העולם השניה בספטמבר 1939. שאז, בגיל 17 חזר לעיר כדי ללמוד מבני משפחתו את מקצוע ביקוע היהלומים.

במאי 1940 בהיות אבי בן 18 פלשו הגרמנים לבלגיה ואז פסק בלימודי המקצוע ונשלח כמו נערים יהודים ולא יהודים רבים עם פלוגות עבודה לעבודה בכפרים בדרום צרפת. שם נתקל לראשונה בדילמה שליוותה אותו לאחר מכן במשך שנים - שכן לא היה במקום מזון כשר והוא נאלץ 'להעלים' עין ממה שאכל כדי לשרוד.

כשחזר כעבור מספר חודשים לאנטוורפן הסתבר לו שמשפחתו – אימו ושני אחיו – ברחו לאנגליה. אבי עבר לגור בבריסל יחד עם בני משפחה נוספים ושם החל ללמוד ולעסוק במקצוע הפרוונות, מקצוע ששיגשג עקב הביקוש למעילים על ידי הצבא הגרמני. בבריסל לא הורגש כל כך הכבוש הגרמני בעיר אם לא היית יהודי או לאומי... כדי להתחמק מהגרמנים שאל אבי את זהותו של אחד מקניני הפרוות, בחור כפרי בשם קמיל ורמירן. הוא קבל מהבחור תעודת זהות מרופטת וכל שהיה עליו לעשות הוא להחליף את הצילום ולשחזר את החותמות.

במשך הזמן הלך מצב היהודים ונעשה רע- כשחוקי האפליה הגרמנים הושלטו שלב אחר שלב עד שבקיץ 1942, בתשעה באב, התחילו הגירושים למזרח, לאושוויץ. בשלב זה החלו היהודים לברוח בהמוניהם.

יעד הברירה של משפחת אבי היה שוויצריה ועשו זאת בנתיב דרך צרפת אותו התווה רוזה בת דודתו. רוזה הסבירה לאבי כיצד עליו לנהוג ומסרה לו תיאור מדויק של הדרך של המבריחים השונים בדרך וסכומי הכסף שיש לשלם להם. אבי התכוון לנסיעה בכך שהצטייד בסכום כסף גדול ובשלושים יהלומים קטנים שאותם תפר בדש מעילו. אבי יצא עם קבוצה של 10 אנשים בנתיב של רוזה אך דבר מה השתבש ובאחת התחנות הם לא מצאו את איש הקשר ונעצרו על ידי ז'נדרמים צרפתים שהעבירו אותם לגרמנים. אבי שהבין את חומרת המצב מיהר לאכול את תעודת הזהות היהודית שלו דף אחר דף ואת הסיכות הסתיר באבק שבפינה וכך כשנחקר לא נמצאו עליו התעודות והוא אף העיד על עצמו שהוא אזרח בלגי נאמן המצוי בחופשה ולבסוף נעצר בתור המבריח של הקבוצה – מעשה פלילי שעליו נשלח לבית סוהר בבליה אך יתר בני הקבוצה, שלא השכילו להסתיר את יהדותם נשלחו לאושוויץ. כעבור מספר חודשים שוחרר וגילה שאיש בני משפחתו לא נותר בעיר ושבת המפגש סגורים לן עבר לגור בבית מלון המשכיר חדרים לפי יום, של אדם בשם גסטון אותו הכיר בכלא. אבי התחזה בפני באי בית המלון כלאומן פלמי אנטישמי. מאוחר יותר הסתבר לו שגסטון ידע לכל אורך הדרך שאבי יהודי אך לקח את הסיכון והמשיך לארח אותו במלון ואף הביע את הערכתו לאבי על אומץ ליבו ותושייתו.

כשאזל כספו התחיל לעבוד במועצת היהודים כנער שליח במחלקת החבילות שם יכל לקבל תלושי מזון וגם משכורת. תפקידו היה להסתובב בין אנשי הקהילה ולהביא חבילות לעצורים שבמחנות הרכוז. בתפקידו זה היה עליו ללכת עם התג הצהוב. כך שחי בפיצול – במשך הבוקר היה נער שליח יהודי עם טלאי צהוב בצפון העיר ובערב היה נציגנאליסט פלמי נלהב בדרום העיר שהיה גם יוצא לסרטים ולקונצרטים. בתקופה זו הפך אבי ל'זאב בודד' שלא מגלה את אשר בנפשו, או כפי שהוא בעצמו ניסח זאת בספרו – 'החיים במלחמה עיצבו אותי כך שקשה לי לבטא את רגשותי'.

לאחר השחרור של העיר על ידי האנגלים בספטמבר 1944 הצטרף אבי לצבא הבלגי איתו התקדם לתוך גרמניה ותפקידו היה, בנוסף לתפקידיו לחימה, ללכוד חיילים ועריקים גרמנים שהסתתרו בקרב האזרחים. אבי היה יהודי יחיד ביחידתו וכונה עלידי חבריו יונס על שם יונה הנביא שנבלע על ידי לווייתן והוקא בשלום.

בסביבות פסח 1946 באחת מחופשות הצבא באנטוורפן התרחב ליבו בגאווה ובשמחה כשראה ברחוב חיילים יהודים דוברי עברית. היו אלה חיילי הברגידה היהודית. אחד מהם היה בן דודו שהציע לו הצעה שלא יכל לסרב לה לעלות לארץ ישראל.

אבי התבקש לעלות ארצה בזהות של אחד החיילים שההגנה רצתה להשאיר בבליה כמארגן עליה, מטולאי בשם אברהם מרגובסקי. וכך באניה צפופה עד פורט סעיד ואז ברכבת שעליה הסתבר בהמשך גם נסעו מייקל ובטי פוצ'טר דוארי – הגיע אבי לישראל לסרפנד ושם שוחרר מזהותו וממדיו של אברהם מרגובסקי ונשלח לקבוצ נען. בעודו שם נאספו כל הגברים על ידי הבריטים במסגרת ה'שבת השחורה'. אבי התרשם כל כך מהארגון והגאווה של הקבוצניקים זקופי הגו החליט שיהיה קבוצניק.

שני חברים שפגש באניה שהיו מגרעין הכשרה באנגליה- צבי כוכבי ואלק לברט הציעו לו להצטרף אליהם והוא נענה וכך הגיע לקבוץ האנגלו בלטי בנעמה הלא היא כפר בלום, ללא ידע והכשרה לחיי קבוץ אך עם רצון עז לחיות חיים כאלה. עבודתו הראשונה הייתה בבריכות הדגים יחד עם דייג שזוף מאד בשם יוחנן. אבי התלהב מעבודה זו והוא בחר בה להיות עבודתו במשך 17 שנה. בכפר בלום הכיר את עולם המוסיקה הקלאסית בהקשבה בשבתות לתקליטים בפטיפון ישן בצריפו.

כבעל נסיון של איש צבא קבל אבי על עצמו את תפקיד מפקד האזור במהלך תקופת ההתישבות במנסורה. בתקופת זו בהמשך, עם שוך הקרבות היה גם מרכז קניות שהיה בפועל 'גזבר חיפה' שעסק בכיסוי חובות וגלגול כספים וצ'קים בין הקבוצים. בתקופה זו היו לו לא מעט עימותים עם האקונומית של מנסורה שהייתה פזרנית בחומרי המזון ונתנה לחברים לקחת כמה שרצו ואף נהגה לאפות עוגות תפוחים בקצפת לחברים, כשאפילו בחדרה לא אכלו עוגות כאלה!!

אותה אקונומית, ששמה היה בטי פיינקוכן נשאה לו וילדה את ארבעת ילדיו שהפכו אותו בהמשך לסבא גאה ל 11 נכדים. לאחר תקופת הגזברות חזר לעבודתו המהנה בריכות הדגים תחת מרותו של יוחנן האגדי- ענף שהיה אז הרווחי בקבוץ! כשהיה חוזר ממשלוחי הדגים נהג להביא מתנה כלשהיא, בדרך כלל ממתק לילדיו עד שגילה בחנות בעיר את ספרי הטינטין הכתובים צרפתית אותם אהב כל כך בילדותו וקנה מידי שבוע ספר בכדי לספר לילדיו. ההנאה שהפיק מהספרים ומהדרך בה סיפר אותם נשארה בזכרון של כל ילדיו ושל כל ילדי הקבוץ מאז ועד היום. בהמשך תרגם את כל הספרים להנאת ילדיו וכל ילדי הקבוץ.

מבחינה חברתית השתלב אבי בקבוץ בקבוצת 'הגרעין הצרפתי' עם ישראל ורחל, ג'ק ורות, מינה ויוחנן רימונד וראובן ואחרים שהיו קבוצה בעלת ייחוד בתוך הקבוץ וחלקם ימשיכו ויהיו לו חברה גם במקום משכנו כעת ..., בהמשך עשה עוד תפקידים בקבוץ- היה אקונום ואז מחסנאי של המפעל ובמקביל עסק באסוף ארכיוני ורשם של משרד הפנים שעקב אחרי הנכנסים והיוצאים מהקבוץ.

עבודת הארכיונאי הייתה העבודה אחרונה שבה עסק במשך 15 שנה ובמהלך הקים ארכיון לתפארת המתעד את ההסטוריה של כפר הנשיא ושל חברי המקום לאורך השנים.

כשנשאל אבי כיצד הוא מסכם את חייו אמר "אינני מצטער על דבר למרות שהנסיבות הן שהכתיבו את דרכי".

אוסף לבסוף, משפט- כבתו היחידה, ולתחושת גמ האהובה מאד, תמיד, שהתמזל מזלי שאיש מיוחד, יצירתי, חרוץ, רציני אך לעיתים שובב ונלהב זה הוא אבי.

שלומית עדר ליפשיץ

אבא

אבא ניתב את חייו לעסוק בד"כ בדברים הקרובים לליבו ומצא סיפוק רב בעבודתו יחד עם הרבה שלוה. בעזרת עיפרון בן 54 שנים באורך של אגודל, ידע לשרטט טבלות אקסל מלאות פרטים קריטיים, של כל אדם שכף רגלו דרכה בקיבוץ אי פעם. הוא היה עורך ויקפדיה בנושאי, עם מנוע חיפוש מהיר החולש על מאגרי ידע, היסטוריה, שפות ואמנות אך עניו וצנוע שלא מצא צורך להפגין זאת (אלא אם כן בקשת ממנו מפורשות).

ברשותכם, אלך כמה שנים אחורה, לזיכרונות ילדות, קשים, בקיבוץ בשנות ה-60...

אבא בגופיה לבנה יושב ליד השולחן בבית, בעט יציבה ובכתב דפוס מתרגם מבלגית לעברית ומתאים מעט את הטקסט לחיינו והווייתנו; חותך עשרות פיסות דבק סלוטייף דקיקות ומדביקן בקצה השולחן, ובמספריים קטנות גוזר פיסות נייר זעירות עם תרגומיו, ואז מדביקן בקפדנות יתר על פני ספר המקור. 62 עמודים, הספר של עולמות עלומים וקוסמים. כך נרקמה מורשת ספרי טינטין שהיוו מקור השראה לנו ולכל חברינו. אבא גילה כאן שילוב של חריצות, יכולות גבוהות של תרגום דמיון קפדנות וחתימה למטרה. גם תבונה ועורמה, הרי כך יוכל להרוויח שעות איכות נוספות לעצמו כשהילדים מתמכרים לספרים.

בחורף הסגרירי (ממש כמו היום), יהודה ואני נהגנו לכתוש את חדר הילדים הקטן במשחקי כדורגל, לא דובר בחיים או מוות אלא בהרבה יותר. הווילונות היו נתלשים. מידי כמה דקות, דלת ההזזה היתה נפתחת, קלק קלק קלקק... ראשו מציץ פנימה, מילה לא נאמרה, מבט זועף אבל (אולי) עם חיוך חבוי, קלק קלק קלקק... הדלת נסגרת... ואנחנו מחדשים את הקרב, ג'ורג'י בסט נגד לב יאשין או איציק ויסוקר נגד נחום סטלמך.

קיץ בקיבוץ, חם ומהביל, שכונת "דחק", עם דלתות הכניסה משובצות במשטחי זכוכית (שלא הולמים את משחקי המחבואים). אנחנו מנסים לתפוס מנוחה ושינה. אבא מביא דליי מים קרים ושופכם על הרצפה, עליה אנו משתטחים כולנו אחד לצדו של השני. היש אושר רב מזה...?

אבא – תחסר לי מאד ולו בגלל שתיקותינו... הו כמה שתקנו ביחד! אי השתקנים, ווי-פאסנה, אלפי שעות של שתיקה – כמו שאתה אוהב, וגם אני. וכי למה לדבר? את מי בכלל צריך לשכנע ולמה?

בשבת האחרונה תיארתי להדסה את תחושת האינקובציה. בחודשים האחרונים היינו הילדים ברי מזל להיות במחיצתם של אמא ואבא שעות וימים ארוכים. נתינה וקבלה מתערבבים זה בזה והרי חד הם. חשתי את קבלתם הגנתם ואהבתם הבלתי מעורערת. ובכך זכיתי פעם נוספת בחוויית התינוק הילד המוגן, בתוך אינקובטור טבעי, ועל כך נתונה להם תודתי.

אבא, שיחקת אותה, עשית מה שאתה אוהב, בקצב ובחריצות שלך, מילאת את חייך בעיסוקים שאתה אוהב, תמיד שבע רצון וחף מקיטורים, אהבת את בטי, ואת ילדיך ואת משפחותיהם. ואנחנו ברי מזל שהיית לצידנו זמן כה ממושך.

אמא! אנחנו כאן וביחד נתמודד באהבה עד 120.

יואב

18 בינואר 2010

אבא,

כאשר שלומפוב התקשרה
התעצבתי - עבורי
ושמחתי - עבורך
אשר הגיע זמנך והלכת בשקט,

מילים רבות זרמו ממך אלינו ברבות השנים
בעלילות, בסיפורים, בברכות
וגם אנחנו (אני חושב) השכלנו להביע את הערכתנו אליך
וככל שהתבגרנו יחד המעיין התגבר
מהפתיחות שגדלה אצלך וההקשבה שנפתחה (ולו במעט) אצלנו.

בתקופה האחרונה הוסרו המחיצות עוד יותר
ולא בתרועות או בשיחות נפש ארוכות אל תוך הלילה
אלא במילים הקטנות, האינטימיות
על הדברים והצרכים הבסיסיים של החיים.

רשמתי לעצמי שתי שיחות קצרות (שחיברתי כאן לאחת) שניהלנו במהלך
האשפוז האחרון שלך בצפת
לפני כחודש.

הגעתי..
אמרת לי - אני שבר כלי
אמרתי לך - אבא, בשבילי לעולם לא תהיה שבר כלי
עבורי אתה אדם אמיץ.
שתקת..

ביקשת ועזרתי לך לקום.
 אמרת לי - אויישש, אני צריך את עזרתכם יותר ויותר
 זה איום ונורא.
 שאלתי אותך - כאשר היינו ילדים קטנים, תינקות, האם עזרת לנו?
 הינהנת קלות - בחיוב
 וזה היה איום ונורא?
 חייכת.. (קצת עם הפה והרבה עם העיניים)

והניצוץ הממזרי חזר לרגע לפנים שלך
 ונזכרתי - במילים בהן בחרת לסיים את הראיון שקיימנו עבור סיפור החיים של
 אימא ושלך,
 נזכרתי בתשובתך על שאלתי - האם יש לך מה להוסיף?
 אמרת - אינני מצטער על דבר, למרות שהנסיבות הן שהכתיבו את דרכי.

כך האמנת, כך התנהלת, כך הגעת עד הלום
 וכמו שנויצ'ק (נכדתך הצעירה) אמרה לאחר ששמעה שנפרדת מאיתנו בשנתך,
 בשקט
 הוא כזה מלך...
 אתה - כזה מלך.

אוהב אותך אבא,
 איתמר

הדור ה-3

שלושה דורות ישבו היום בחדר
אלון ויהודה וגם יצחק עדר
מהחלון - כנרת מישהו שט
אנחנו בבית החולים בצפת

ארבע אותיות על התשבץ
רוצים חיוך מיצחק לחלץ
אך הוא תשובות בנון-שלאנט זורק
מעל הכל הפחד משחק

והוא היה בבלגיה ופולין
בגילו אני בפלורנטין
כשזה הקים בית-ספר, זה קיבוץ
אני לא קם אף פעם בלי תירוץ

וכך מעבירים את הזמן בצוותא
ובקיבוץ דואגת שמה סבתא
ויצחק לא מבין מה לא בסדר
למה הוא לא יכול להיות חולה אצלו בחדר

והוא היה בבלגיה ופולין
בגילו אני בפלורנטין
כשזה הקים בית-ספר, זה קיבוץ
אני לא קם אף פעם בלי תירוץ

שלושה דורות ישבו היום בחדר
אלון ויהודה וגם יצחק עדר
מהחלון - כנרת מישהו שט
אנחנו בבית החולים בצפת

סבא

אני לא יודע איך זה נהוג במשפחות אחרות, אבל אני חושב שבמשפחה שלנו, כמו ששמעתי- לא בוכים על חלב שנשפך, בוכים על מה שבאמת חשוב... ובעיקר צוחקים על זה אחר כך...

בין הביקורים הרבים שלי בכפר הנשיא, הפרעותינו (שלי ושל איתי) למתיישבים והגורם המאזן (תודה לך יואבי) - עם השנים גדלתי להכיר מעבר לקליפת החיך הענקית של סבתא והרצינות השנונה של סבא... ראיתי את מה שלא הבחנתי בו בכל שהותי כאן- איך סבתא לא הבינה מה קורה ונכנסה לחרדה מפני שלדבריה: "הגבר שלי לא בבית, קשה לי"... ואכן ראיתי שקשה לה – וככל שיותר קשה לה, גדל הרצון שלי לראות אותם, לחבק אותם, לנחם אותם...

והנה לכם פיסת נוסטלגיה שממנה ניתן לראות בבירור איך סבא שמר על סדר, משמעת – אבל ברוח טובה...

יום חול. שעת בוקר. אני ובן דודי איתי, צמד קונדסים לא קטן- ממלאים את חובתנו ומשליטים טרור קל בקיבוץ- שם במחנן. מטרתנו היא רק ליצור כאוס מינורי לעוברים ולשבים. אבל מפני שהתבדרנו יותר ויותר ממפל הענבים ששלשלנו מטה במורד המחנה, לא שמנו לב לשעה- היה כבר מאוחר והגיע הזמן לארוחת הערב. רצנו אצנו לפונדק בטי ויצחק- אנו ושותפי לפשע, נכנסים ורואים את המשפחה סביב השולחן העגול (כעת עם המפה החדשה של סבתא)- וסבא, במבט שאמר הכל, בכל זאת אמר, "איפה הייתם? חיינו לכם".. לא חשבנו שזה כזה נורא, רק אחרי שאבי המסור אמר לי: "סבא מאד כעס שאיחרתם".. ידעתי שמה שעשינו לא יכול לחזור שנית. מאז הערכתי הרבה יותר את הרצינות של סבא.

בטי עם המאפים ויצחק עם העיתונים- ובין כל זה הייתה שם אהבה גדולה... לדעתי, בין כל התשבצים הפתורים ובין כל עוגות התפוחים עם השמנת המתוקה- אין דבר שמסמל את האהבה של השניים יותר מלחלוק שניצל וינה אחד ב"עמבורגר".. אז סבתא, בכל פעם שאת רוצה להזמין שניצל וינה, אני בטוח שכל אחד מאיתנו יתחלק איתך...

אני זוכר שבשבועות האחרונים לחייו ביקרנו אני, אלונייה, אבאייא את סבא... איה... זה היה די שוק בשבילי ובשביל אחי הגדול- לראות את האיש המדהים הזה שוכב שם בלי להניד עפעף. וכשאבא שלי שאל אותנו אם הוא רוצה שאני ואלון נבוא שוב, הוא רק ענה "הם היו" ואנחנו ישר קיבלנו זאת, כי הוא היה, גדול במילים מעטות. אז בלי להאריך מילים וגם בגלל שאני לא יודע להגות הרבה מילים ארוכות אני אסיים.

אוהב אותך סבא, אוהב אותך סבתא...

ואספר לכם שמילותיו האחרונות של סבא יצחק לאבא יהודה – כשזה שאל – אותו מה הוא רוצה ענה סבא: שיהיה פה נס! עם שניים סוכר...

נדב עדר

שומר הזמן

(לזכרו של יצחק עדר שלימד אותנו מהו זמן)

ספר הישר מעולם לא היה כה ישר כמו
בארכיון של יצחק עדר. היה משהו כמעט
מיתולוגי באופן בו אצר את הזמן. מבחינתו
הכרונולוגיה לא הייתה כתיבת היסטוריה
אלא כלי להבנת הצטברות ההתרחשויות
האנושיות לכדי היותן תולדות חיים של מקום.

בארכיון הקיבוץ ישב יצחק עדר ובקפדנות
רשם את דברי ימינו : לידה, גיוס לצבא,
יציאה וחזרה מחו"ל, למודים, נישואין,
גירושין, עזיבה, קבורה. כך מסמך ועוד
מסמך, ארון ועוד ארון הסתדרו הדברים
שָׁקְרוּ להיות לדברי הימים הפשוטים והפכו
לנהר של זמן ניגר בין אצבעותיו הרושמות.

ואנחנו ידענו היטב שהמקום שיצחק משל בו
ביד רמה כאילו היה כרון נהג המעבורת על
נהר סטיכס של אלפי מסמכים אצורים במאות
תיקים וסדורים בשורות של ארונות כהים
הוא אולי המחסום האחרון שעוד מגן על הקבוץ
מפני הכאוס המבקש להשתלט על העולם.

וכאשר למורת קוצר רוחנו תמו ימיו לגווע
קפאו הדקות בין אצבעותיו יבש נהר הזמן
ולפתע נותרנו לבד בפני עובדת מותו הנחרצת.

אילו היה יכול יצחק היה רושם זאת כך:
ביום שני השמונה עשר בינואר
בנוכחות קהל מלווים גדול ורב
בשעה שלוש אחר הצהריים
בגשם שוטף נקבר יצחק עדר
בחלקת הזיתים המכסיפה

בילע המוות לנצח ומחה
אלוהים דמעה מעל כל פנים.

דודו פלמה

כל כך הרבה זיכרונות שקשורים ביצחק עולים בי:

בתור ילד - יצחק פורק את מיכל הדגים הכחול יחד עם קלמן ז"ל על יד המקלחת הציבורית; בתור נער צעיר לפני יציאה למרעה - יצחק האקונום הקשוח שצועק על כל הילדים, מגניב לי פיסת בשר נוספת כשאני יוצא מוקדם לשדה; ארוחות ארבע בכיתה י"ב אצל משפחת עדר - יצחק יושב בביתו מסתתר מאחורי עיתון דבר, כביכול קורא, אבל בעצם מקשיב לכל השטויות שאני ויהודה מקשקשים ומתפוצץ מצחוק איתנו; יצחק עם הבארט השחור נועל לוויית ב"המקום והשם ינחמו אתכם".

ליצחק היקר שממנו אנחנו נפרדים כעת היו חיים טובים וארוכים. אם נשתמש בדימוי מעולם הספורט – היו לו 90 דקות טובות מאוד על המגרש, אז נלחם בזמן פציעות ואחרי כן המשיך להארכה ואת הכול הוא צלח - וגם הגיע לבעיטות הכרעה בפנדלים וגם שם למיטב ידיעתי הוא ניצח. בסוף זמן רב אחרי שנגמר המשחק, כיבו את האורות מלמעלה, לאט לאט, לא בבת אחת, עד שהוא נותר לבד בחושך, עדיין ממאן לעזוב את המגרש, צלול ונחוש גם אם גופו כבר הודיע לו שאינו יכול להמשיך. ועדיין הוא סירב לעזוב את המגרש – יודע שברגע שיעזוב לא יהיה מגרש אחר ולא יהיה משחק אחר, לא יהיו אכזבות ולא ניצחונות, לא שמחות ולא אהבות, לא עצב ולא תקווה – רק הסוף ואחריו הסוף של הסוף.

ואז, לבסוף, מן הסתם הופיע לו סדרן קשיש ונטל את יצחק עמו לחדר ההלבשה. סייע לו לחלוץ את נעליו ולתלות את בגדיו בארונית, ניגב את פניו ברכות ועזר לו לצאת החוצה אל המנהרה המוארת שאיננו יודעים מה בסופה. יצחק נאסף אל אבותיו.

אני עצוב וכואב את לכתו אבל גם מאושר, על שהייתה לי הזכות להיות חלק מדקות המשחק שלו, מחייו, ממורשתו והמשפחה שהוא הותיר אחריו.

שלופה

יצחק – מורה הדרך

היום בתוך הקהל הגדול שבא להיפרד מיצחק ניתן למצוא מכל טוב העם. אם למנות אחדים מהם, אז יש פה אומנים, אנשי הי-טק, שומרי הטבע ואפילו אלה שבאמת יודעים לספור את הכסף. והנה לכולם מכנה משותף אחד. אם לא ימצא יהודי אחד שיוכל לספר על מעשיהם, אף אחד לא ידע.... לדורות. לנו יש את יצחק שביכולת התייעוד והעדכון הבלתי נגמרת שלו, הקדים את כל תוכנות מאגרי המידע בעשורים, והיום כולם יודעים. לכל אחד פה יש פינת זיכרון "יצחק" קטנה שתמשיך ללוותו לעולם. אצלי, זה ה 10 באוגוסט. כל שנה יצחק היה מזכיר לבטי שצריך לשלוח לאילנה ורפי ברכת יום נישואין. את הפינה הזאת אשמור לעולמים ואתם מוזמנים לשמור על הפינה שלכם.

גם לטקס הלוויה שלו הוא דאג לצוות מיומן. הדסה, שהיא הדבר הכי קרוב למשפחה בבית עדר, חזרה מפרישה כדי לנצח על הטקס. שבי שהחליף את יצחק בניהול מחסן המשלוחים בהבונים, ינהל את התפילות במשך השבעה. ואני, בשנים האחרונות הפכתי לתלמיד מסור של יצחק, ביראה והערצה מלווה את המשפחה בטקס הפרדה. כשניהלתי את טקס הלוויה של סבתי ז"ל, חשבתי שזה השיא. עכשיו אני יודע שיצחק תכנן מראש שיאים חדשים.

מי שרצה לראות את יצחק מתמוגג, היה צריך לצפות בו במחיצת נכדיו. היום אנחנו ננהל את הטקס כפי שיצחק הכין וניהל שנים רבות. אין דרך מתאימה יותר מלתת לנכדיו לעשות זאת עבורו, עבורם ועבור כולנו.

לזכרו של יצחק עדר ז"ל

יש לי סימפטיה לאיש הזה מהיום הראשון שפגשתי אותו, ולמעשה הוא ובטי היו המשפחה הראשונה שהכרתי כאן היות והם היו שכנים של אנגה ז"ל. יש פתגם שאומר – טוב שכן קרוב מאח רחוק וזה היה תפור עליהם כשכנים, במשך הזמן למדתי להכיר אותם יותר מקרוב, וגם את הילדים והנכדים שעליהם אפשר להגיד שהתפוח לא נפל רחוק מהעץ.

כשחזרתי עם ציונה ומירית מבארי והתחלתי לעבוד במפעל, הסימפטיה שלי ליצחק הפכה להערצה, לראות אדם מבוגר עובד במרץ כזה ובקצב מטורף

שצעירים ממנו לא היו מסוגלים לכך, שלא לדבר על המשאות הכבדים שהיה מרים. בגדי העבודה שלו היו מכנסי חאקי וגופיה אפורה ומעליה חגורה צבאית רחבה כמו של מרימי משקלות.

באותה תקופה לא היה מחשב ואת כל תעודות המשלוח היו כותבים ביד.

יצחק, כמו רבים וטובים מהחברים הותיקים שעבדו באותה תקופה במפעל השרו על המפעל אוירה משפחתית שהיום רק מתגעגעים לתקופה שהלכה לבלי שוב וזאת התחושה של השכירים הותיקים שזכו לעבוד במחיצת יצחק. עם הגיעו לגיל פרישה חיפשו לו מחליף ולא בקלות מצאו. כאשר בקשו ממני להחליפו ידעתי שאני ברירת מחדל אבל התעלמתי מזה ורק הדאיגה אותי המחשבה שאני והאיטיות שלי יכולים להחליף אדם בסדר גודל כזה שממלא פנקס שלם של תעודות משלוח ידנית ב- 5 דקות!

איך אני אסתדר, אזרתי אומץ וניגשתי אליו ללמוד והוא בסבלנות וכאחד שלא ממהר לשום מקום התחיל ללמד ולהסביר, אבל כמו שהצעירים היום מלמדים על המחשב, כך הוא לימד אותי להכין תעודות משלוח ובקושי הצלחתי לעקוב אחריו. לבסוף בעידודו הסכמתי לקבל את התפקיד ובהמשך גם להיפרד מתעודות המשלוח הידניות לטובת המחשב.

בכל ביקור אצל אנגה הוא היה מתעניין איך אני מסתדר ומדי פעם היה מגיע לראות את הפלא בעבודת המחשב.

ההערצה שלי ליצחק לא הייתה רק בענייני עבודה, הערצתי את הידע שלו בענייני דת ויהדות, את ניהול טקסי הלוויות והובלת התפילות בבית האבלים עם הסידור הקטן שלו שתמיד היה קשור באותו גומי במשך שנים.

כשבריאותו התערערה ולא היה בכוחו להוביל תפילה היה לי הכבוד להחליפו. כששמעתי על פטירתו שאלתי את ציונה אם שמים הודעת אבל במפעל או אם מזמינים זר וכלל לא חשבתי על כך שכבר עברו 15 שנים מאז הפרישה שלו מהמפעל, לי זה נדמה כאילו היה זה אתמול.

יצחק עדר היה עבורי כיצחק רבין ואפשר לשאול – איפה ישנם עוד אנשים כמו האיש ההוא.

טוב שם טוב משמן טוב.

נוח על משכבך בשלום, ויהא זכרך ברוך.

ולמשפחה החביבה שלא תדעו עוד צער ודאבה ומהשמיים תנוחמו.

ש ב י

"איציק"

שני בנינו הראשונים נולדו בקיבוץ כפר סאלד. מכיוון שהמסע לחדר הלידה בצפת מצא חן בעינינו, עשינו אתהדרך לשם עוד ארבע פעמים. ..כששבתי הביתה לאחר לידת **בת-אל** פגש אותי **יצחק עדר** על המדרכה ובשפתו העינינית והתכליתית אמר/שאל: "**מזל טוב! שם כבר יש?**" . אני , למרות שחוויית הלידה המרגשת עודנה אופפת אותי, זכרתי שעוד לא סיפרתי לאף אחד בקיבוץ על המאורע המשמח, חוץ מ**יעל** אמא של דורית, שידעה שעלינו לבית החולים. מכיוון שהיינו סגורים על השם כבר הרבה זמן לפני, ישר השבתי ל**יצחק**: כן, **בת-אל** והמשכתי הביתה מהרהר על מהירות הפצת הידיעות בכפר. כששבתי לבית החולים לבקר את **דורית ובת-אל**,שאלה אותי אשתי שתחיה "אם כבר סיפרתי לאנשים? ומי כבר יודע? אמרתי לה: איציק ברך אותי. היא שאלה: איזה איציק? אמרתי לה: **יצחק עדר**, וסיפרתי לו שבחרנו את השם **בת-אל**. אשתי נחרדה קלות: אז תגיד **יצחק עדר**, מה זאת אומרת איציק? הבנתי את יראת הכבוד שהסתננה לקולה, ומאז שמרתי את **איציק** רק ביני לבין עצמי. בעודי צועד הביתה רטוב ומהורהר - מתבונן בספסל העץ המיותר עליו נהגו לשבת לנוח **יצחק ז"ל ובטי** תבדל"א לנוח בטיוולם היומי, עוצרים משיחתם האין סופית, רק כדי לומר שלום ומה נשמע? לא אחת חשבתי לעצמי: על מה יש עוד לדבר לאחר חמישים שנה... - בתום הטקס המרגש של בני המשפחה במועדון לאחר ההלוויה, הבנתי שכנראה גם הם רוצים שי**יצחק עדר** יזכר אצל כולם כ**איציק** יהיה זכרו ברוך.

אבי רוזנקרנץ

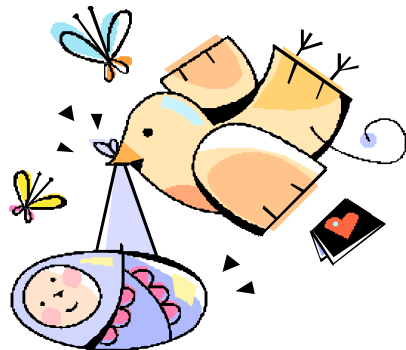
ימי הולדת

28.1 יעקב דדוש
ענבל זיגדון (נכדה-ניצן)
דריה סינה (נכדה)
אבישג שושני (נכדה-פרנק)
מיכאל יצחקי

29.1 ג'וני הרמץ
רביב פרלסון

30.1 דינה קרמר
דוני וולר (נכד ר. כהן)
מותר נבו (נכדה-מרקוסון)

מזל - טוב

24.1 דורית רוזנקרנץ
אופיר שובל
איתמר דוארי (נכד)
גדעון בר-דוד
ארנולד בידק

25.1 מופטי ליפשיץ
מליון סימונס
טליה מרקוביץ
דקלה מרקוביץ (נכדה שיין)
אייל פרחי (נכד וטרמן)

27.1 ג'יין תלם-פוטש
תאי קולינס (נכדה קולינס-פרימוסט)
אבישג פרחי (נכדה וטרמן)
נדב עדר (נכד)

ימי נישואין

24.1 ליבי ולן וינטראוב

26.1 סיגל ואייל תלם-פוטש

28.1 לאה ונחמן כץ

במזל טוב
בן נולד
לרויטל ויונתן קונריקס

אח לאילה ויואב
נכד לסבא ריצ'רד וסבתא חווה
רוב נחת לכל המשפחה המורחבת

מ ה נ ש נ ע

- "בילע המוות לנצח..." מלים מתוך הללויות רבות כל כך, שבהן היה קולו של **יצחק עדר ז"ל** נשמע צלול וברור באוזנינו. ועתה אנחנו מלווים את יצחק בדרכו האחרונה למנוחת עולמים בבית העלמין שלנו מול גולן, ועצוב עצוב כל כך.
- באופן מטאפורי ניתן היה לאמר שהשמים הזילו דמעות כבדות בעת מסע ההלוויה, ובגלל הגשם חולק טכס ההלוויה לחלק קצר ורטוב בבית העלמין, וחלק ארוך חם ומרגש במועדון שהיה מלא מפה לפה.
- יצחק היה אספן. הוא אסף בולים (והיה מציג את האוסף שלו בדרך כלל בחנוכה), הוא אסף כל פיסת נייר כתובה ששם עליה ידו, וכך בנה ארכיון לתפארת. הוא אסף אריזות ריקות, וכל דבר שניתן לעשות בו שימוש חוזר, (הרבה זמן לפני שאנו דברנו על מיחזור).
- אבל בעיקר, יצחק אסף אנשים. לא היה אורח שהגיע לכפר-הנשיא ליותר מיום יומיים, שיצחק לא ניגש אליו, שאל אותו לפרטיו, והכניס אותו לרשימת האוכלוסיה של כפר-הנשיא. ומאז היה אותו אדם חלק מהרשומות של כפר-הנשיא, ונטמע בתוך הזיכרון שלנו. תמיד יכולת לברר אצל יצחק לגבי מתנדב ששהה אצלנו לפני 30 שנה, ואולפניסטית ששהתה כאן בשנות השישים, הכל היה ברשימותיו (הכל בכתב ידו שכל אחד בכפר הנשיא מכיר, והכל בראשו שהיה אוצר של ידע, ללא שימוש במחשב!).
- אין זה הספד של ממש, כי להספיד את יצחק ואת כל מעשיו ומעלליו אני צריכה כמה עמודים. אלה הן כמה מילים ביום עצוב זה, בו אנו מלווים אותו לדרכו האחרונה. תנחומינו **לבטי, ליהודה, שלומית, יואב ואיתמר** ולבני משפחותיהם.
- "ובמעבר חד", כמו שנהוג לאמר בכלי התקשורת שלנו, עוד כמה נושאים. למשל הגשם שחזר אלינו. בשעת כתיבת שורות אלה אנו מתקרבים ל-340 מ"מ, והחורף עדיין בעיצומו.
- בשבת האחרונה התארחו אצלנו מועמדים פוטנציאליים למחזור הבא של המכינה הקדם צבאית שלנו. קבלתי דיווח מאחד מחברי המכינה של השנה, **יואב**, שסיפר לי שאמנם הגיעו פחות אנשים משציפ, אבל היה ביקור מוצלח. הביקור כלל סיור באתרים היסטוריים של כפר הנשיא (כולל מנסורה ואבן התותח), והאורחים היו מרוצים. אגב, לפני שבועיים כשהסעתי כמה טרמפיסטים מהמכינה, הם כולם אמרו שהם ימליצו בחום על כפר-הנשיא בפני המועמדים החדשים, כי הם מרגישים טוב בקיבוץ.
- וגם, בשבת האחרונה התארחו אצלנו תלמידי ישיבה חרדית מירושלים. חדרי הלינה הכפרית היו מלאים, חדר האוכל נערך באופן חגיגי, ולתפילות שלהם הצטרפו גם חברים מכפר-הנשיא, וכמה מאורחי המכינה הקדם-צבאית. **קורין שפרונג** המארכת היזמית, מוסרת שצפויים עוד כמה מחזורים של אורחים דומים. קורין מבקשת גם סליחה מהשכנים שסבלו מהשירה הנלהבת עד אחרי חצות, ומכל מי שראה

- לכלוך באזור המרכז הציבורי וסביבו. האורחים לא כל כך מצטיינים בתחום, והצוות של קורין התגייס לניקיון.
- ברוכים הבאים: לבני משפחת **נמלי דני, איתן ואורה** המתארחים כאן, בין השאר לרגל אירוע משפחתי המתוכנן לשבת הקרובה בקיבוץ חצור.
 - תלמידי "עמק החולה" צפו בשבוע שעבר בהצגת יחיד "סיפור אהבה ארץ ישראלי" שנכתבה ע"י פנינה גרי (לותיקים בינינו היא בוודאי זכורה מהימים ששיחקה בתיאטרון "זווית" והתארחת אצלנו בחדר האוכל הישן-ישן). הסיפור הוא סיפור אוטוביוגרפי של פנינה גרי שהייתה חברתו של עלי-בן-צבי, בנם של יצחק בן-צבי ורחל ינאית, מי שהיה אחר כך הנשיא השני של מדינת ישראל. עלי בן-צבי נפל בשדות קיבוץ בית קשת, ביום בו הם עמדו להינשא. הצגה מרגשת זו מבוצעת על-ידי שחקנית צעירה ומוכשרת בשם **עדי בילסקי** ובמסגרת גילוי נאות אני מספרת שאני הדודה הגאה של עדי.
 - במסגרת המלצותיי על מקומות באיזור, הנה עוד אחת: לכל חובבי הסושי והאוכל מהמזרח הרחוק. נפתחה מסעדה חדשה בשם "פראנג'ליקו", בחאן בראש פינה (מתחת ל"קפה קפה"). המקום מעוצב באופן אסטטי מאד (קצת חשוך מידי עבורי), הכלים יפהפיים, האוכל טעים, והמחירים סבירים. (ובהזדמנות זו, מילה לאורי **גנני**: גם לי לא נוח עם השם הלועזי של המקום...אבל שווה בכל זאת).

סבתא של גפן, שחר, מורן, שקד, אמה, אלון, יהונתן וגל.

ח י ס ו נ י ש פ ע ת ח ז י ר י ם

מי שמעוניין להתחסן כנגד שפעת החזירים, מוזמן להתקשר למרפאה ולהירשם. (אנו זקוקות כל פעם ל-10 מתחסנים כדי לפתוח בקבוקון).

צוות המרפאה

נזכור

ט	בשבט תשנ"ח	6.2.98	הרי ברג
י	בשבט תשנ"ז	18.1.97	גב' קלייר נאי
י	בשבט תשמ"ה	1.2.85	גב' פרידה ולקנוץ
י	בשבט תשנ"ה	11.1.95	מר סולומון ג'קסון
יב	בשבט תשס"ב	25.1.02	שרון סוקול

דו"ח לציבור. ישיבות ועדת ביקורת

פגישה מספר 1 – ועדת בקורת. תאריך: 24 לדצמבר 2009. נוכחים: דודי פוקס, הנרי שפרונג, אשר איילון, אילנה ברמן-פרנק
פגישה מס' 2. תאריך 11.1.2010. נוכחים: דודי פוקס, אשר איילון, אילנה ברמן-פרנק

לאחר שנים ללא ועדת ביקורת, נבחרה ועדה חדשה שבראשיתה מנתה 4 חברים: הנרי שפרונג, אילנה פרנק, אשר איילון ודודי פוקס. בפגישה הראשונה, לאחר בחינה ולימוד התקנון הקיים, החליט הנרי להשעות עצמו מהוועדה עקב סעיף האומר לא יהיו בני משפחה מדרגה ראשונה של יושב ראש המועצה, המנכ"ל או הגזבר (סעיף 6).

ע"פ התקנון והחלטת המועצה היו"ר הוא יו"ר זמני ועל הוועדה לבחור יו"ר קבוע. דודי נבחר כיו"ר הוועדה.

כצעד ראשון נפגשו אשר ודודי עם מבקר התנועה הקיבוצית (משה תרשיש) בכדי להבין את תפקידיה של ועדת בקורת ולשמוע על הנעשה בתנועה בתחום זה.

תפקידיה של ועדת ביקורת ודרך התנהלותה מעוגנים בתקנון אשר עבר את אישור אסיפת כפר הנשיא (התקנון המלא יפורסם באתר כפר הנשיא ועותק ממנו אפשר לקבל אצל יו"ר הוועדה). תכליתה של הביקורת הפנימית הינה זיהוי ליקויים ובעיות במערכות העבודה והקהילה השונות, חשיפת סיכונים, המלצה על דרכים לתיקון ומעקב אחר התיקונים. תהליך זה תלוי בבחירת מבקר פנים, בלתי-תלוי, שאיננו חבר קיבוץ (ע"פ התקנון: מבקר הפנים צריך להיות בעל הכשרה בתחום ביקורת פנימית ומוכר ע"י לשכת המבקרים הפנימיים – ישראל").

יש להדגיש כי המבקר אינו אומבודסמן. הנושאים שיועברו לבדיקת המבקר לא יעסקו בסכסוכים בין החברים או המוסדות, למעט מקרים בהם התלונה היא בעלת היבט כולל ומקיף.

החלנו בתהליך בחירת המבקר ותקוותנו שיסתיים במהרה במציאת מועמד ראוי ששמו יגיע לאישור האסיפה.

במקביל למציאת מבקר הפנים על ועדת בקורת להכין רשימת נושאים לבדיקה ע"י המבקר החיצוני. הנושאים שיעמדו לביקורת ייבחרו מבין הנושאים שיומלצו ע"י החברים. לחברים המעוניינים בבחינת נושאים לבדיקה יש להגיש את הנושא לוועדת ביקורת ע"פ הנוהל הבא

1. פניה ישירה לחשבון המייל האלקטרוני של הוועדה
vbkhanassi@gmail.com

2. לשים פתק בתיבת דואר במעטפה סגורה הממוענת לדודי פוקס /ועדת בקורת.

3. תנאי נוסף לכל פניה תחייב את הפונה בציון שמו. פתקים בעילום שם לא יזכו להתייחסות. אנו מבטיחים להתייחס ברצינות לכל פניה.

ברצוננו להדגיש שע"פ התקנון " הוועדה והמבקר לא יעסקו בסכסוכים בין החברים ו/או בין חבר למוסדות הקבוצ. תהליך הכנסת המבקר והטמעת עבודתו עלול להיות תהליך איטי, אך תקוותנו שדבר זה אכן ישמש ככלי עזר לניהול התקין ודרך לשיפור המעקב אחר ביצוע החלטות שונות המתקבלות בקיבוץ. בברכה, דודי, אשר, אילנה.

ט"ו בשבט מגיע

**השנה אנחנו מתכננים אירוע לכל המשפחה
- לכולנו**

**במשק ילדים בתאריך 30/1
נטיעות עצים ושיחים בשטח
נא להצטייד באת ומעדר ומצב רוח טוב.**

**פעילות לילדים כולל כמובן פיתות על הטאבון,
לבאנה וחומוס וזה צמחים.
תחרויות נושאת פרסים**

**אפשר להביא אוכל וכלי אוכל מהבית,
לפי המתכונת של ערבי שישי בבריכה.
שולחנות וכיסאות יהיו לרשותכם על הדשא.**

***מי שמוכן לאפות עוגה לבית קפה בשטח יבורך.
ומוזמן להתקשר לרג'י.**

בואו בהמוניכם!!! רג'י ומיקי.

דברי החמור

אנשים וחמורים היו כנראה קרובים איש אצל רעהו מימים ימימה ולכן לא צריך להפתיע מס' האגדות הרבות על חמורים ואנשים שהצליחו לדבר ולתקשר ביניהם: הסיפור הבא מגיע דווקא מאלג'יריה הרחוקה, ומספר על סוחר יהודי מפוזר ותימהוני משהו, שיצא עם חמורו ומרכולתו על גבו (של החמור...) לשוק. ראו אותו שני גנבים וחמדו בחמור ובמשאו. מכיוון שחולמני ומפוזר היה סוחרנו לא שם לב כיצד מתגנבים השניים מאחוריו, ואחד הגנבים מתיר את הרסן מהחמור וקושר אותו לצווארו, בעוד חברו נוטל את החמור העמוס ומתרחק מהם. כשהרחיקו והחמור כבר לא נראה באופק, עצר הגנב מלכת. היהודי שהיה רגיל להתעקשויות של חמורו משך ברסן כדי לדרבן את חמורו, אבל כשזה המשיך בסרבנותו להתקדם, עצר והתבונן לאחור. מה רבה הייתה תדהמתו לראות את רסן חמורו על צווארו של אדם.

"מי אתה? היכן חמורי? מה זה צריך להיות?"
 "אל תפחד, תירגע ותקשיב לסיפורי: אני הוא החמור שלך. באחד הלילות כשהייתי שיכור, הרמתי קול והתחצפתי אל אימי הזקנה. היא אמרה לי שאני עובר על הדיבר: **כבד את אביך ואת אימך** ואם לא אחדל צפוי לי עונש קשה. מכיוון שהייתי שיכור כלוט, הרמתי יד להכותה על דבריה, ובו ברגע העניש אותי אלוהים והפכני לחמור, ונתן אותי בידך לעבוד בשבילך. היום לאחר שנים של בקשות סליחה, התפללה בשבילי אימי ואלוהים שמע בקולה והחזירני לדמותי הקודמת..."

היהודי בשמעו את הסיפור, פנה לגנב ואמר לו: "סלח לי אחי הצדיק, שהעבדתי אותך כל כך קשה. איך יכולתי לדעת שהנך אדם בגופו של חמור?" הסיר את הרסן מצווארו נתן לו מעט דמי כיס וצידה לדרך ושילח אותו לדרכו. עצוב ומהורהר חזר היהודי לביתו וסיפר לאישתו את כול הקורה איתו אותו היום. אך בכך לא תמו ייסורי המצפון, שאחזו בו על שעולל לחמור במשך השנים. וימים רבים לא היה מסוגל לחזור לשיגרת יומו ועבודתו. לאחר תקופה של ייסורים וחייבוטי נפש אמרה לו אשתו: די עם התענית, צא לשוק וקנה לך חמור חדש. שמע היהודי בעצת אשתו, יצא לשוק והנה ליד פינת החמורים למכירה, זיהה מיד את חמורו. קרב אליו היהודי ולחש באוזנו כדי שאיש מלבדם לא ישמע: אומלל שכמוך שוב השתכרת והתחצפת אל הוריק? לא למדת לקח? אני עכשיו אזהר ואותך לא אקנה..."

המשורר **יורם טהר לב** כתב פעם שיר שנקרא "**כשיבוא חמור לבן**". לא אביא הפעם את כול השיר אלא לצורך עניינינו רק את הפזמון שהולך כך:
**"אך כשיבוא חמור לבן
 נדע כי בא היום
 אך כשיבוא חמור לבן
 אז נשיר שלום"**

בדיחמור – והפעם: קביעות בעבודה.

עוד הרבה זמן לפני "תוכנית וינסקוסין" ואחוזי האבטלה, קביעות בעבודה הייתה משאת נפשו, לא רק של כול חבר הסתדרות. לכן לא מפתיע הסיפור על יהודי בעיירה (לא נגלה מאיזה תפוצה) שקיבל בפרוטקציה משרה מכובדת: היה עליו לעמוד בכניסה לעיירה וכאשר יגיע המשיח על חמורו הלבן, לרוץ ולהודיע לתושבי העיירה, שייצאו לקראתו ויקבלו את פניו. כשסיפר להוריו בהתרגשות על הג'וב שקיבל, שאלה אותו אמו: יש מהעבודה הזו פרנסה? תוכל להרוויח מזה כסף? ענה לה הבן בסיפוק: האמת לא מרוויחים הרבה כסף, אבל העבודה היא לכול החיים..

אבי רוזנקרנץ

לכל ציבור האמנים בכפר-הנשיא

לקראת אירועי "חשיפה לצפון" המתוכננים
ע"י המועצה האיזורית ג.ע. בקיבוצים
באיזורינו.

אנחנו מתכננים בית פתוח.

אפיק היוצרים

בימי ה' ו' 18-19 בפברואר

כל מי שמעוניין להשתתף מתבקש ליצור
קשר עם רג'י.

הפינה הויזואלית

קצת חוסטלגיה

שבת שלום

דוד אלמן